

Co-funded by
the European Union

National University of Water
and Environmental
Engineering

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою
Кафедра водних біоресурсів

05-03-128M

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни
**«Організація бізнесу та фінансова діяльність
рибогосподарських підприємств»**
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Охорона, відтворення та
раціональне використання гідробіоресурсів»
спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІАЗ
Протокол № 23 від 27.08.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Організація бізнесу та фінансова діяльність рибогосподарських підприємств» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Солодкий В. О. – Рівне : НУВГП, 2024. – 29 с.

Укладач: Солодкий В. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Полтавченко Т. В., к.вет.н., доцент, завідувачка кафедри водних біоресурсів.

Керівник групи забезпечення
спеціальності 207
«Водні біоресурси та аквакультура»

Сондак В. В.

AFISHE «Development of Aquaculture and Fisheries Education for Green Deal in Armenia and Ukraine: from Education to Ecology»
<https://www.afishe.eu/>

Матеріали опубліковані як частина проєкту ЄС, який фінансується за підтримки Європейської комісії. Ця публікація відображає погляди авторів і Європейська комісія не може нести відповідальності за використання будь-якої інформації, що тут міститься.

© В. О. Солодкий, 2024

© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета і завдання навчальної дисципліни	5
2. Структура та зміст освітнього компонента	6
3. Рекомендації до виконання практичних робіт	10
4. Тестові завдання	19
Рекомендована література	29
Інформаційні ресурси	29

ВСТУП

Курс «Організація бізнесу та фінансова діяльність рибогосподарських підприємств» забезпечує формування теоретичних знань і практичних вмінь щодо організації бізнесу та фінансової діяльності рибогосподарських підприємств. Навчальна дисципліна розглядає вивчає принципи організації бізнесу та фінансової діяльності рибогосподарських підприємств.

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал, вчасно виконати практичні завдання, здати модульні контролі знань. Студенти можуть виконувати альтернативні завдання, які забезпечуватимуть досягнення встановлених результатів навчання, за попереднім погодженням з викладачем. Критерії оцінювання встановлюються окремо до кожного навчального завдання. При оцінюванні результатів роботи враховується: повнота і якість виконання завдання (не менше 60% балів, виділених на завдання); вчасність виконання завдання (до 40% балів за завдання). Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: - практичні / самостійні / індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60; - модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40 (модуль 1 – 20 балів, модуль 2 – 20 балів)). Підсумкова максимальна кількість балів – 100. За кожним змістовим модулем проводиться по одному модульному контролю. Модульні контролі проводяться у тестовій формі на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/> відповідно до графіка навчального процесу. Порядок проведення поточних і семестрових контролів та інші документи, пов'язані з організацією оцінювання та порядок подання апеляцій наведений на сторінці Навчально-наукового центру незалежного оцінювання за посиланням - <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznhoohtsiniuvannia-znan/dokumenty>

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також

можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>.

Студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є вивчення основних принципів ведення бізнесу як особливого виду економічної діяльності, що характеризується креативністю, інноваційністю, здатністю до ризику, вільним проявом ініціативи та спрямований на ефективну мобілізацію матеріальних, фінансових і трудові ресурси для отримання доходу (прибутку).

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

1) вивчити основи підприємницької діяльності в рибній галузі та особливості створення та функціонування малих підприємств і фермерських господарств;

2) дослідити приклади передового досвіду господарської діяльності підприємств галузі;

3) опанувати алгоритми створення та функціонування малих підприємств за напрямками розведення та вирощування об'єктів аквакультури, промислове рибальство, переробка риби та морепродуктів. Вміти розробляти стратегію і тактику малого бізнесу, здійснювати планово-прогнозну діяльність на основі економічних розрахунків.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид навчальної роботи, години	Зміст (перелік навчальних матеріалів, які повинен опанувати студент)	Методи, технології, форми проведення занять
Змістовний модуль 1. Теоретико-практичні основи реалізації бізнесу в рибництві		
Тема 1. Теоретичні аспекти організації бізнесу.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Мета вивчення та завдання дисципліни. Суть бізнесу, його основні характеристики та його соціально-економічне та управлінське значення в суспільстві. Теоретико-практичні особливості функціонування бізнесу в рибництві.	Лекція у формі діалогу. Презентація. Дискусія. Індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ.
Тема 2. Формування маркетингової стратегії бізнесу у рибогосподарських підприємствах.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Методика аналізу ринку рибогосподарських підприємств. Визначення цілей та етапи формування та реалізації маркетингової стратегії бізнесу рибогосподарських підприємств.	Проблемна лекція. Робота у мікрогрупах. Мозковий штурм. Презентація результатів.

Тема 3. Планування бізнесу рибогосподарських підприємств.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Бізнес план та його призначення. Переваги бізнес- планування. Структура бізнес- плану рибогосподарського підприємства.	Аналіз конкретних ситуацій (case study). Обговорення.
Тема 4. Організування бізнесу рибогосподарських підприємств.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Важливість організування бізнесу для рибогосподарських підприємств. Організаційні структури рибних господарств. підприємств. Фактори, що впливають на процес організування рибних підприємств.	Аналіз конкретних ситуацій (case study). Обговорення.
Тема 5. Людські ресурси бізнесу рибогосподарських підприємств		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Ефективне управління людськими ресурсами та вигоди його реалізації у рибогосподарських підприємствах. Складові управління людськими ресурсами. Практики управління людськими ресурсами рибогосподарських підприємств.	Проблемна лекція. Робота у мікрогрупах. Мозковий штурм. Презентація результатів.

Тема 6. Контроль в бізнесі рибогосподарських підприємств		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Роль контролю в бізнесі для рибних господарств. Види контролю в бізнесі рибогосподарських підприємств. Фактори, що впливають на впровадження систем контролю в бізнесі.	Проблемна лекція. Робота у мікрогрупах. Мозковий штурм. Презентація результатів.
Змістовний модуль 2. Фінансова діяльність у рибогосподарських підприємствах		
Тема 7. Фінансові ресурси рибогосподарського бізнесу.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Необхідність володіння фінансовими ресурсами рибогосподарських підприємств. Класифікація видів фінансових ресурсів, доступних рибним господарствам. Фактори, що враховуються в управлінні фінансовими ресурсами рибогосподарських підприємств.	Проблемна лекція. Робота у мікрогрупах. Мозковий штурм. Презентація результатів.

Тема 8. Фінансове планування в рибогосподарському бізнесі.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Причини, що обумовлюють реалізацію фінансового планування. Етапи реалізації фінансового планування. Структура фінансового плану рибогосподарського підприємства. Практика розробки фінансового плану для рибного господарства.	Проблемна лекція. Робота у мікрогрупах. Мозковий штурм. Презентація результатів.
Тема 9. Оцінка інвестицій у рибогосподарському бізнесі.		
Лекція – 2 год., практ. – 2 год.	Інвестиційні можливості рибогосподарських підприємств. Методи оцінки інвестицій. Грошові потоки: суть, види та методи оцінки.	Проблемна лекція. Робота у мікрогрупах. Мозковий штурм. Презентація результатів.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Змістовий модуль 1

Теоретико-практичні основи реалізації бізнесу в рибництві

Практична робота 1. Теоретичні аспекти організації бізнесу.

Мета вивчення та завдання дисципліни. Суть бізнесу, його основні характеристики та його соціально-економічне та управлінське значення в суспільстві. Теоретико-практичні особливості функціонування бізнесу в рибництві.

Теоретичні питання

1. Що таке бізнес?
2. Назвіть ознаки бізнес-діяльності.
3. Які основні характеристики бізнесу?
4. Критерії класифікації бізнесу?
5. Що необхідно для успіху в бізнесі?
6. Охарактеризуйте бізнес в рибництві.
7. Основні види бізнесу у рибництві.
8. Якими є переваги бізнесу в рибництві.
9. Назвіть ризики бізнесу, які притаманні підприємствам, що працюють у галузі рибного господарства.
10. Які є вимоги до регулювання даного бізнесу рибогосподарських підприємств?

Завдання

Здійснити дослідження ринку, проаналізувати діяльність одного з підприємств сфери на вибір за реальними даними та охарактеризувати його наявні переваги та ризики функціонування.

Практична робота 2. Формування маркетингової стратегії бізнесу у рибогосподарських підприємствах.

Методика аналізу ринку рибогосподарських підприємств. Визначення цілей та етапи формування та реалізації маркетингової стратегії бізнесу рибогосподарських підприємств.

Теоретичні питання

1. В чому полягає завдання аналізу ринку?
2. Що включає аналіз цільової аудиторії?
3. Охарактеризуйте методику аналізу конкурентів, що притаманна сфері рибництва.
4. Як здійснюється аналіз загальних тенденцій ринку у галузі рибного господарства?
5. Що таке стратегія маркетингу та в чому полягає мета її розробки?
6. Як розробляється продуктивний асортимент?
7. Що таке канали збуту?
8. Сутність маркетингових комунікацій та їх формування на підприємствах рибного господарства.
9. Імплементация маркетингової стратегії.
10. Для чого необхідний контроль реалізації стратегії маркетингу та які етапи він включає?

Завдання

Вивчити маркетингові стратегії ведення бізнесу рибогосподарських підприємств регіону та розробити оптимальну стратегію маркетингу, яка б забезпечила максимальну ефективність бізнес-діяльності в сучасних умовах господарювання.

Практична робота 3. Планування бізнесу рибогосподарських підприємств.

Бізнес план та його призначення. Переваги бізнес-планування.
Структура бізнес-плану рибогосподарського підприємства.

Теоретичні питання

1. Що таке бізнес-план підприємства?
2. Яке призначення розробки бізнес-плану?
3. В чому переваги процесу бізнес-планування?
4. Охарактеризуйте механізм покращення прийняття рішень внаслідок здійснення бізнес-планування?
5. Чи покращується доступ до капіталу у випадку розробки та реалізації бізнес-плану і якщо так, то чому?
6. Чи зростає продуктивність підприємства у випадку впровадження бізнес-планування?
7. Що таке структура бізнес-плану?
8. Охарактеризуйте структуру бізнес-плану рибогосподарського підприємства.
9. Що включається в резюме бізнес-плану?
10. Яку інформацію повинен включати розділ «Аналіз ринку» бізнес-плану?
11. Для чого розробляється прогноз прибутків та збитків в бізнес-плані?
12. Які притаманні для галузі аспекти розглядаються у бізнес-плані рибогосподарського підприємства?

Завдання

Розробити бізнес-план довільного рибогосподарського підприємства з урахуванням вимог ринкового конкурентного середовища, який міг би бути успішно імплементований для удосконалення діяльності відповідного суб'єкта господарювання.

Практична робота 4. Організування бізнесу рибогосподарських підприємств.

Важливість організування бізнесу для рибогосподарських підприємств. Організаційні структури рибних господарств підприємств. Фактори, що впливають на процес організування рибних підприємств.

Теоретичні питання

1. Дайте визначення поняття «Організація бізнесу»?
2. В чому полягає організація бізнесу в рибному господарстві?
3. На які цілі зорієнтована організація бізнесу рибогосподарських підприємств?
4. Що таке організаційна структура рибогосподарського підприємства?
5. В чому переваги функціональної структури?
6. Охарактеризуйте дивізійну структуру?
7. Які особливості матричної структури?
8. Які фактори можуть впливати на процес організування в рибному господарстві?
9. Чи впливає вид вирощуваної риби на організацію рибогосподарського підприємства?
10. Чи залежить організаційна структура від наявних навичок та досвіду працівників?
11. Якими є вимоги до ефективного організування рибогосподарського підприємства?
12. Для чого необхідна дієва система комунікацій на підприємствах рибного господарства?

Завдання

Обґрунтуйте доцільність запровадження однієї з організаційних структур рибогосподарського підприємства з точки зору забезпечення його максимальної продуктивності.

Практична робота 5. Людські ресурси бізнесу рибогосподарських підприємств.

Ефективне управління людськими ресурсами та вигоди його реалізації у рибогосподарських підприємствах. Складові управління людськими ресурсами. Практики управління людськими ресурсами рибогосподарських підприємств.

Теоретичні питання

1. В чому полягає сутність ефективного управління людськими ресурсами підприємств рибного господарства?
2. На що спрямовується управління людськими ресурсами в рибному господарстві?
3. Яким чином ефективне управління людськими ресурсами підвищує продуктивність підприємств в галузі?
4. На зменшення яких ризиків впливає підвищення ефективності управління людськими ресурсами у сфері?
5. Які завдання включає в себе управління людськими ресурсами рибогосподарських підприємств?
6. В чому полягає механізм управління ефективністю використання людських ресурсів на підприємстві?
7. Сутність морального та матеріального стимулювання у контексті підвищення ефективності використання людських ресурсів підприємств галузі?
8. Значення забезпечення безпеки та охорони здоров'я на робочих місцях.
9. Охарактеризуйте ефективність інвестування у навчання та розвиток персоналу.
10. У чому полягає сутність заходів зменшення плинності кадрів на підприємствах рибного господарства?

Завдання

Розробіть програму підвищення результативності управління людськими ресурсами довільного рибогосподарського підприємства та розрахуйте ефект від її впровадження.

Практична робота 6. Контроль в бізнесі рибогосподарських підприємств.

Роль контролю в бізнесі для рибних господарств. Види контролю в бізнесі рибогосподарських підприємств. Фактори, що впливають на впровадження систем контролю в бізнесі.

Теоретичні питання

1. Охарактеризуйте значення контролю у здійсненні бізнес-процесів підприємств галузі?
2. Які цілі можуть бути досягнуті у випадку впровадження ефективної системи контролю?
3. Назвіть види контролю, що може бути використаний у рибному господарстві?
4. Охарактеризуйте фінансовий контроль?
5. Що таке операційний контроль?
6. Внутрішній та зовнішній контроль.
7. Як чинники впливають на впровадження певних систем контролю у рибному господарстві?
8. Охарактеризуйте алгоритм здійснення контролю в рибогосподарському бізнесі.
9. Які вимоги до політики та процедур контролю повинні виконуватися на підприємствах галузі?
10. В чому сутність адаптивності систем контролю на підприємствах рибного господарства.

Завдання

Проаналізуйте функціонування систем контролю кількох рибогосподарських підприємств та проранжуйте їх за впливом на ефективність функціонування суб'єктів господарювання в сучасних ринкових умовах.

Змістовий модуль 2

Фінансова діяльність у рибогосподарських підприємствах

Практична робота 7. Фінансові ресурси рибогосподарського бізнесу.

Необхідність володіння фінансовими ресурсами рибогосподарських підприємств. Класифікація видів фінансових ресурсів, доступних рибним господарствам. Фактори, що враховуються в управлінні фінансовими ресурсами рибогосподарських підприємств.

Теоретичні питання

1. Що таке фінансові ресурси в бізнесі рибогосподарських підприємств?
2. В чому полягає важливість фінансових ресурсів для підприємств сфери?
3. Для чого застосовується класифікація фінансових ресурсів?
4. Що таке власні кошти?
5. Охарактеризуйте сутність запозичених коштів?
6. Залучення та використання грантів та субсидій у рибному господарстві.
7. Які чинники впливають на управління фінансовими ресурсами рибогосподарських підприємств?
8. Що таке фінансові ризики?
9. Дайте визначення фінансової стійкості рибогосподарського підприємства
10. Необхідність та механізм залучення інвестицій у бізнес рибогосподарських підприємств.

Завдання

Підприємець, який працює у сфері рибного господарства, вивчає доцільність фінансування певного виду діяльності. Якщо ситуація на ринку не зміниться, то попит на відповідну продукцію буде 4000 т.; за сприятливої ситуації – 5000 т., за несприятливої – 3000 т. Імовірність подій оцінюється, відповідно – 0,5, 0,2 і 0,3. Беззбитковість забезпечить обсяг збуту не менше ніж 3500 т. Оцініть доцільність фінансування даного виду діяльності.

Практична робота 8. Фінансове планування в рибогосподарському бізнесі.

Причини, що обумовлюють реалізацію фінансового планування. Етапи реалізації фінансового планування. Структура фінансового плану рибогосподарського підприємства. Практика розробки фінансового плану для рибного господарства.

Теоретичні питання

1. Що таке фінансове планування у рибному господарстві?
2. Які чинники обумовлюють важливість фінансового планування в галузі?
3. Охарактеризуйте етапи здійснення фінансового планування підприємств сфери?
4. Які чинники включає оцінка поточної фінансової ситуації рибогосподарських підприємств?
5. Яка мета аналізу фінансових ризиків?
6. У чому полягає необхідність оцінки та моніторингу фінансового плану?
7. Охарактеризуйте структуру фінансового плану підприємств рибного господарства?
8. Обґрунтуйте необхідність складання прогнозу грошових потоків підприємств галузі.
9. У чому важливість плану інвестицій?
10. Що характеризує план фінансування?
11. Які дані необхідні для розробки фінансового плану рибогосподарського підприємства?
12. Які методи можуть використовуватись у фінансовому плануванні підприємств рибного господарства?

Завдання

На прикладі діяльності довільного рибогосподарського підприємства, сформулюйте та обґрунтуйте оптимальний, в конкретних умовах його роботи, фінансовий план, що забезпечить досягнення мети функціонування суб'єкта господарювання.

Практична робота 9. Оцінка інвестицій у рибогосподарському бізнесі.

Інвестиційні можливості рибогосподарських підприємств. Методи оцінки інвестицій. Грошові потоки: суть, види та методи оцінки.

Теоретичні питання

1. Охарактеризуйте інвестиційні можливості підприємств рибного господарства.
2. Назвіть методи оцінки інвестицій?
3. Що таке внутрішня норма рентабельності?
4. Дайте визначення періоду окупності.
5. Сутність індексу прибутковості інвестицій.
6. Що таке грошовий потік?
7. Типи грошових потоків.
8. Яка мета аналізу грошових потоків?
9. Наведіть методи аналізу грошових потоків.
10. Аналіз дисконтованих грошових потоків.
11. Яку інформацію містить зведений звіт про грошові потоки?
12. Які фінансові ризики існують у рибному господарстві?

Завдання

Який проект у галузі рибного господарства є більш ефективним за критерієм ЧДД?

Проекти	Доходи по роках, тис. гр.од.			Капітальні витрати по роках, тис. гр.од.			Поточні витрати по роках, тис. гр.од.			Дис. конт. % річних
	n-1	n	n+1	n-1	n	n+1	n-1	n	n+1	
Проект А	260	360	360	300	50	50	130	130	130	25
Проект Б	280	510	510	180	270	300	120	140	140	35

4. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Місія рибогосподарського підприємства – :
 - генеральна мета підприємства
 - основне завдання підприємства
 - сукупність цілей підприємства
 - короткострокові цілі підприємства
 - правильної відповіді немає
2. Перелік назв окремих видів продукції - це:
 - номенклатура
 - асортимент
 - обсяг виробництва в натуральних вимірниках
 - структура виробництва
 - правильної відповіді немає
3. Статут – це:
 - зібрання правил щодо регулювання діяльності підприємства та взаємодії з іншими суб'єктами господарювання
 - угода, що регулює напрямки діяльності підприємства
 - угода між трудовим колективом та адміністрацією підприємства
 - законодавчо встановлені норми функціонування підприємства
 - правильної відповіді немає
4. Джерела та порядок утворення майна підприємства вказані в:
 - статуті
 - акті введення в експлуатацію
 - генеральній угоді
 - колективному договорі
 - правильної відповіді немає
5. Виробнича програма підприємством рибного господарства планується:
 - в межах обсягу виробничої потужності, обґрунтовується виробничими ресурсами
 - при значенні коефіцієнту використання виробничої потужності більше
 - понад обсяг виробничої потужності
 - рівною виробничій потужності підприємства
 - правильної відповіді немає
6. Основною метою діяльності рибогосподарського підприємства є:
 - отримання прибутку

- задоволення потреб споживачів
 - виробництво товарів та надання послуг
 - досягнення соціального ефекту
 - правильної відповіді немає
7. Розрізняють:
- виробничу та загальну структуру підприємства
 - загальну та спеціалізовану структуру підприємства
 - виробничу та комплексну структуру підприємства
 - господарську та комерційну структуру підприємства
 - правильної відповіді немає
8. Планування діяльності рибогосподарських підприємств здійснюється:
- самим підприємством
 - відповідними міністерствами та відомствами
 - трудовим колективом підприємства
 - оперативне – самим підприємством, стратегічне – державою, соціальне – трудовим колективом
 - правильної відповіді немає
9. Виробничі засоби підприємства поділяються на основні та оборотні залежно від...
- усі відповіді правильні
 - тривалості кругообігу
 - способу перенесення своєї вартості в процесі виробництва
 - умов оновлення
 - правильної відповіді немає
10. В яких одиницях виміру здійснюється аналіз і планування основних засобів?
- у вартісних і натуральних
 - у вартісних
 - у натуральних
 - у відносних
 - правильної відповіді немає
11. Яка ознака лежить в основі поділу основних засобів на активну і пасивну частини?
- характер участі у виробничих процесах
 - паспортна продуктивність
 - цільове призначення
 - рівень дохідності
 - ступінь спрацьованості

12. Амортизація основних засобів – це
 - процес перенесення вартості основних засобів на собівартість продукції, що виготовляється
 - відтворення основних засобів
 - витрати на утримання основних засобів
 - зношення основних засобів
 - правильної відповіді немає
13. У процесі виробництва основні засоби підприємства
 - зберігають свою споживну вартість
 - повністю втрачають споживну вартість
 - взагалі її не мають
 - змінюють свою споживну вартість
 - правильної відповіді немає
14. Основні засоби при зарахуванні їх на баланс підприємства в результаті придбання, будівництва оцінюються за
 - первісною вартістю
 - залишковою вартістю
 - ринковою вартістю
 - відновною вартістю
 - правильної відповіді немає
15. Основні виробничі засоби у кожному виробничому циклі
 - переносять частину своєї вартості на вартість виготовленої продукції (послуг)
 - споживаються повністю
 - не мають відношення до виробничого циклу
 - правильної відповіді немає
 - вилучаються
16. Складниками виробничих засобів рибогосподарського підприємства є
 - основні засоби і оборотні засоби
 - основні засоби
 - оборотні засоби
 - засоби обігу
 - мобільні активи
17. Внаслідок переоцінки, первісна вартість основних засобів змінюється за
 - відновною вартістю
 - залишковою вартістю
 - ринковою вартістю
 - ліквідаційною вартістю

- правильної відповіді немає
18. Оборотні кошти підприємства мають
- матеріально-речову та вартісну форми
 - лише матеріально-речову форму
 - лише вартісну форму
 - правильної відповіді немає
 - не мають форми
19. Оборотні кошти підприємства, зайняті у сфері виробництва, – це
- усі відповіді правильні
 - виробничі запаси
 - незавершене виробництво
 - витрати майбутніх періодів
 - не має правильної відповіді
20. Який показник характеризує швидкість обороту обігових коштів рибогосподарського підприємства?
- тривалість одного обороту
 - рентабельність обігових коштів
 - коефіцієнт оборотності
 - коефіцієнт завантаження
 - правильної відповіді немає
21. Вивільнення грошових коштів з обороту відбувається внаслідок
- прискорення оборотності і скорочення тривалості одного обороту
 - прискорення оборотності
 - скорочення тривалості одного обороту
 - зменшення потрібної суми коштів
 - правильної відповіді немає
22. У процесі виробництва оборотні засоби підприємств рибного господарства
- повністю втрачають споживну вартість
 - узагалі її не мають
 - змінюють свою споживну вартість
 - зберігають свою споживну вартість
 - правильної відповіді немає
23. До складу оборотних коштів рибогосподарського підприємства входять
- оборотні засоби та засоби обігу
 - незавершене виробництво, готова продукція на складі
 - виробничі запаси, витрати майбутніх періодів, засоби обігу
 - устаткування цехів, готова продукція на складі

- запаси матеріалів, запасних частин, палива, готової продукції на складі
24. Оборотні кошти рибогосподарського підприємства використовуються ефективніше тоді, коли
 - більша частина їх зайнята у сфері виробництва
 - вони рівномірно зайняті як у сфері виробництва, так і в сфері обігу
 - більша частина їх зайнята у сфері обігу
 - правильної відповіді немає
 - зберігаються на складі підприємства
 25. Скорочення тривалості виробничого циклу дає можливість
 - вивільнити оборотні кошти
 - скоротити кількість оборотів оборотних коштів
 - збільшити тривалість одного обороту
 - збільшити коефіцієнт завантаження оборотних коштів
 - правильної відповіді немає
 26. Інвестиції за характером участі в інвестуванні поділяються на
 - прямі та непрямі
 - валові та чисті
 - реальні та виробничі
 - іноземні та приватні
 - правильної відповіді немає
 27. Період окупності інвестицій характеризує
 - термін, за який інвестиції повністю окупаються
 - ступінь покриття поточних зобов'язань за рахунок поточних активів
 - рівень дохідності інвестицій
 - правильні усі відповіді
 - правильної відповіді немає
 28. В залежності від характеру виконуваних у виробничому процесі функцій, робітники підприємства поділяються на
 - основних та допоміжних
 - основних та додаткових
 - основних та підсобних
 - правильної відповіді немає
 - додаткових та підсобних
 29. Трудові ресурси – це
 - люди працездатного віку, підлітки та пенсіонери, що працюють
 - усі люди працездатного віку

- сукупність постійних працівників, що мають професійну підготовку та певний досвід практичної діяльності
 - правильної відповіді немає
 - усі відповіді правильні
30. Залежно від того, хто виступає інвестором, інвестиції поділяють на
- внутрішні та іноземні
 - прями та портфельні
 - власні та запозичені
 - державні та приватні
 - правильної відповіді немає
31. Дисконтна ставка, за якою майбутня вартість грошового потоку має бути приведена до теперішньої вартості інвестованих коштів, називається...
- внутрішньою нормою дохідності
 - дисконтною ставкою проекту
 - середньою депозитною ставкою
 - нормою дохідності інвестицій з урахуванням рівня інфляції, ризику й ліквідності інвестицій
 - правильної відповіді немає
32. Основним вимірником продуктивності праці на рибогосподарському підприємстві є
- виробіток
 - затрати праці
 - обсяг виготовленої продукції
 - правильної відповіді немає
 - трудомісткість
33. Фінансовими називаються інвестиції
- які використовуються для придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів
 - які фінансуються за рахунок фінансових коштів підприємства
 - направлені на вдосконалення активної частини основних фондів
 - вкладені у нематеріальні активи підприємства
 - правильної відповіді немає
34. Величина грошового потоку за реальними інвестиціями визначається як
- сума валового прибутку та амортизаційних відрахувань від вартості матеріальних активів фірми

- різниця між теперішньою вартістю грошових потоків і розміром прибутку, який виплачується інвестору
 - розмір доходу, який планує одержати інвестор
 - сума чистого прибутку та амортизаційних відрахувань
 - правильна відповідь відсутня
35. Основним показником, що характеризує ефективність використання персоналу рибогосподарського підприємства, є
- продуктивність праці
 - фондоозброєність праці
 - затрати праці
 - правильної відповіді немає
 - трудомісткість праці
36. Інвестиційна діяльність підприємства може здійснюватися за рахунок
- усі відповіді правильні
 - власних фінансових ресурсів
 - позичкових фінансових коштів
 - залучених фінансових коштів
 - бюджетних інвестиційних асигнувань
37. Критерієм підвищення оплати праці на рибогосподарському підприємстві є
- перевищення темпів росту продуктивності праці над темпами росту середньорічної заробітної плати
 - перевищення темпів росту трудоемкості над темпами росту середньорічної заробітної плати
 - перевищення темпів росту фонду оплати праці над темпами росту продуктивності праці
 - правильної відповіді немає
 - перевищення темпів росту чисельності персоналу над темпами росту середньорічної заробітної плати
38. Величина чистих капіталовкладень визначається як
- величина валових капітальних вкладень, зменшена на розмір амортизаційних відрахувань
 - загальна сума одноразових витрат капіталу на просте і розширене відтворення основних фондів
 - сума валових капітальних вкладень та амортизаційних відрахувань
 - величина амортизаційних відрахувань, котрі використовуються на просте відтворення основних фондів
 - правильної відповіді немає

39. Фінансові інвестиції – це
- вкладення капіталу в дохідні види фондових інструментів
 - вкладення, які фінансуються за рахунок фінансових коштів підприємства
 - вкладення, направлені на вдосконалення активної частини основних засобів підприємства
 - вкладення капіталу в нематеріальні активи підприємства
 - правильної відповіді немає
40. Виробіток у рибному господарстві визначається
- у вартісних та натуральних одиницях
 - у вартісних одиницях
 - у натуральних одиницях
 - правильної відповіді немає
 - у відносних одиницях
41. Позикові джерела формування інвестиційних ресурсів – це
- довгострокові кредити банку
 - безповоротно надавані кошти на цільове інвестування
 - емісія акцій підприємства
 - страхова сума відшкодування збитків, обумовлена втратою майна
 - усі відповіді правильні
42. Інвестиційний проект є економічно ефективним, якщо індекс дохідності інвестицій
- більше 1
 - дорівнює 0
 - більше 0, але менше 1
 - дорівнює 1
 - правильної відповіді немає
43. Сукупність постійних працівників, що мають необхідну професійну підготовку та певний досвід практичної діяльності – це:
- персонал підприємства
 - трудовий колектив
 - кадри підприємства
 - трудовий потенціал
 - правильної відповіді немає
44. Якими показниками визначається продуктивність праці?
- виробітком і трудомісткістю
 - виробітком і нормою часу
 - трудомісткістю і фондоозброєністю праці

- нормою чисельності і нормою часу
 - прибутком і рентабельністю
45. Методами виміру продуктивності праці, які використовуються на підприємствах, є:
- натуральний, вартісний, трудовий
 - продуктивний, непродуктивний
 - грошовий, виробничий, товарний
 - основний, допоміжний
 - правильної відповіді немає
46. Якщо випуск продукції збільшується, а кількість працівників рибогосподарського підприємства залишається незмінною, то продуктивність праці:
- зростає
 - знижується
 - залишається без змін
 - між наведеними показниками не існує прямого зв'язку
 - правильної відповіді немає
47. Способи впливу на окремих працівників і трудовий колектив загалом, що необхідні для досягнення цілей підприємства, називаються:
- методами управління
 - чинниками продуктивності праці
 - результатами організації праці
 - плануванням діяльності трудового колективу
 - правильної відповіді немає
48. Економічні методи управління підприємством реалізують мотиви:
- матеріального інтересу участі людини у виробничих процесах
 - соціальної поведінки людини
 - зацікавленості у спільній праці
 - застосування адміністративних санкцій
 - правильної відповіді немає
49. На діяльність рибогосподарського підприємства опосередковано впливає:
- усі відповіді правильні
 - внутрішнє середовище
 - макросередовище
 - мікросередовище
 - правильної відповіді немає

50. На функціонування рибогосподарського підприємства впливають такі основні групи факторів:
- регіональні, соціально-економічні, техніко-економічні
 - соціальні, матеріальні, технічні
 - державні, матеріальні, економічні
 - правильної відповіді немає
 - всі відповіді вірні

Рекомендована література

1. Карпюк Г. І. Основи підприємництва : навч. посібник. К., 2021. 108 с.
2. Терещенко С., Звоновський Р. Формування бізнес-середовища для функціонування суб'єктів малого підприємництва. *Підприємництво та інновації*. Вип. 25/2022. С. 87–92. URL: <http://doi.org/10.32782/2415-3583/25.14>
3. Фінанси бізнесу / Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В., Сич О. А. та ін.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Видавництво «Апріорі», 2019. 432 с.
4. Синергійний вплив антропогенних стресів і COVID-19 на аквакультуру: сучасний глобальний погляд. Огляди в рибальстві та аквакультурі. Том 30, 2022. Випуск 1. С. 123–135. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23308249.2021.1876633>.
5. Безтелесна Л. І. Управління продажами : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2023. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства економіки України.
URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3. Офіційний сайт Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм.
URL: <https://darg.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України.
URL: <https://uccr.org.ua/en/>
5. Офіційний сайт Асоціації «Українських імпортерів риби та морепродуктів». URL: <https://uifsa.ua/>
6. Господарський кодекс України.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.